

Warszawa, dnia 17 grudnia 2021 r.

**NACZELNY DYREKTOR
ARCHIWÓW PAŃSTWOWYCH**

Paweł Pietrzyk

DA.084.1.2021

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Nazwa i adres kontrolowanego archiwum	Archiwum Państwowe w Kaliszu ul. Poznańska 207, 62-800 Kalisz
Podstawa prawna kontroli	Art. 21 ust. 2 o ustawy z dnia 14 lipca 1983 r. o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach (Dz. U. z 2020 r. poz. 164)
Kontrolujący	██████████ – główny specjalista w Departamencie Archiwistyki Naczelnej Dyrekcji Archiwów Państwowych
Data rozpoczęcia i zakończenia kontroli	06-08 września 2021 roku
Zakres i przedmiot kontroli	Opracowanie zasobu archiwalnego – całych zespołów archiwalnych i dopływów do zespołów archiwalnych w okresie 01.01.2019–31.12.2020

Ocena działalności jednostki kontrolowanej w zakresie objętym kontrolą, w tym stwierdzone nieprawidłowości

Archiwum Państwowe w Kaliszu w kontrolowanym okresie prowadziło prace z zakresu opracowania materiałów archiwalnych – zarówno całych zespołów archiwalnych, jak i dopływów do zespołów archiwalnych. Opracowanie i

zatwierdzanie opracowania całych zespołów archiwalnych odbywało się zgodnie z zarządzeniem Nr 8 Naczelnego Dyrektora Archiwów Państwowych z dnia 30 stycznia 2018 r. w sprawie inwentaryzacji materiałów archiwalnych oraz sporządzania i zatwierdzania elektronicznych inwentarzy archiwalnych dla zespołów (zbiorów) w archiwach państwowych (dalej: zarządzenie 8/2018) oraz przepisami szczegółowymi dotyczącymi różnych rodzajów materiałów archiwalnych oraz twórców. Wszystkie 12 kontrolowanych zespołów archiwalnych wyodrębniono poprawnie, nadano im nazwy zgodne z przepisami metodycznymi lub wcześniejszymi ustaleniami Komisji Metodycznej oraz zostały one poprawnie zakwalifikowane według klasyfikacji aktotwórców, stanowiącej zał. nr 2 do zarządzenia nr 7 Naczelnego Dyrektora Archiwów Państwowych z dnia 30 stycznia 2018 r. w sprawie ewidencjonowania zasobu archiwalnego w archiwach państwowych, zmienionego zarządzeniem nr 33 z dnia 29 marca 2018 r.

Elektroniczne inwentarze archiwalne zespołów archiwalnych opracowanych w całości zostały sporządzone i zatwierdzone zgodnie z zarządzeniem 8/2018.

Postępowanie w przypadku zespołów archiwalnych, do których opracowywane były dopływy, było niezgodne z zarządzeniem 8/2018. W wyniku tego 6 kontrolowanych zespołów archiwalnych, mimo iż w Zintegrowanym Systemie Informacji Archiwalnej ZoSIA znajdowały się wymagane elementy ich opisu, nie posiadało kompletnych elektronicznych inwentarzy archiwalnych. Zatwierdzeniu, zgodne z procedurą opisaną w § 7 zarządzenia 8/2018, podlegały w kontrolowanym okresie jedynie spisy jednostek archiwalnych, stanowiących opracowywane dopływy do nich.

Struktura i zawartość kompletnych elektronicznych inwentarzy archiwalnych były prawidłowe. Inwentarze składały się ze wszystkich wymaganych części. Stwierdzono niewielkie uchybienia w podawanych w nich danych. We wstępach do inwentarzy zespołów archiwalnych zawierających akta stanu cywilnego, w cz. 5. wspomniano o odstąpieniu od zarządzeniem Nr 5 Naczelnego Dyrektora Archiwów Państwowych z dnia 6 kwietnia 2020 r. w sprawie postępowania z aktami stanu cywilnego w archiwach państwowych, mimo że decydując o porządkowaniu zespołów zawierających akta stanu cywilnego Dyrektor działała w ramach przepisu § 9. ust. 2 ww. zarządzenia.

Jednostki archiwalne z zespołów archiwalnych, których opracowanie zatwierdzono w kontrolowanym okresie, były uporządkowane wewnętrznie i spaginowane, często zabezpieczone teczkami z tektury bezkwasowej. Na ich

okładkach (teczkach, obwolutach) umieszczone były elementy opisu.

Opisy jednostek archiwalnych umieszczone w inwentarzu były formułowane poprawnie, zgodnie z zarządzeniem 8/2018. W kilku przypadkach występowały rozbieżności, co wykazano w protokole kontroli (np. dot. jednostek archiwalnych 11/655/0/97; 11/660/0/129).

Hasła indeksowe do zawartości materiałów archiwalnych sporządzane były poprawnie. Niewłaściwie sformułowane były dwa hasła geograficzne, wielokrotnie występujące, tzn. „Szpital” i „Stare Miasto”. Brakowało w nich nazwy własnej geograficznej.

Tryb postępowania przy zatwierdzaniu elektronicznych inwentarzy archiwalnych nie był sformalizowany ani dokumentowany. Zatwierdzone elektroniczne inwentarze archiwalne, pliki .pdf podpisane elektronicznie, przechowywane były w odrębnych folderach na dysku sieciowym, zgodnie z § 7 ust. 7 zarządzenia 8/2018.

Komisja Metodyczna została powołana zgodnie z zarządzeniem Nr 9 Naczelnego Dyrektora Archiwów Państwowych z dnia 30 stycznia 2018 r. w sprawie określenia zakresu i trybu działania komisji metodycznych w archiwach państwowych, nie uczestniczyła jednak w procesie opiniowania kontrolowanych inwentarzy archiwalnych.

W trakcie kontroli stwierdzono, że opracowanie kompletnych zespołów archiwalnych przebiegało prawidłowo na wszystkich etapach – od ich wyodrębniania i nadawania nazwy, przez systematyzację, uporządkowanie i opisanie jednostek archiwalnych do sporządzenia, zatwierdzenia i zabezpieczenia elektronicznych inwentarzy archiwalnych, zgodnie z zarządzeniem 8/2018 i przepisami szczegółowymi. Drobne uchybienia występowały w pojedynczych elementach opisów zespołów i jednostek archiwalnych. W przypadku opracowywania dopływów do zespołów archiwalnych uznanych za opracowane, proces zatwierdzania elektronicznych inwentarzy archiwalnych był niezgodny z § 7 ust. 5 zarządzenia 8/2018. W tych przypadkach nie były sporządzane kompletne raporty z systemu ZoSIA, a zatwierdzaniu podlegała jedynie część inwentarza, czyli opisy jednostek archiwalnych wchodzących w skład dopływów.

Pomoce archiwalne wyższego rzędu sporządzano w sposób dokładny, formułując hasła indeksowe zgodnie z przyjętym w archiwum formularzem struktury haseł. W przypadku dwóch haseł odstąpiono od zasady budowy hasła geograficznego na rzecz uszczegółowienia punktu rejestracji faktów stanu

cywilnego. W szerszym zbiorze punktów dostępu do dokumentów archiwalnych, pozbawionym bezpośredniego kontekstu związanego z twórcą materiałów archiwalnych, hasła takie, mające formę haseł rzeczowych nie geograficznych, mogą budzić wątpliwości.

Zalecenia dotyczące sposobu usunięcia nieprawidłowości oraz ich terminy

1. Sporządzenie i zatwierdzenie kompletnych elektronicznych inwentarzy archiwalnych zespołów archiwalnych:

- 11/28/0 Akta miasta Pleszewa z lat 1816-1950 [1954],
- 11/241/0 Akta gminy Mikstat z lat 1933-1954,
- 11/723/0 Urząd Stanu Cywilnego Morawin z lat 1916-1919,
- 11/1263/0 Prezydium Gromadzkiej Rady Narodowej w Żerkowie z lat 1961-1972,
- 11/1329/0 Akta gminy Wysocko Wielkie z lat 1932-1954,
- 11/1346/0 Sąd Obwodowy w Jarocinie z lat [1849-1878] 1879-1919 [1920-1967]

oraz pozostałych zespołów archiwalnych, do których w latach 2019-2020 zatwierdzono jedynie opracowanie dopływów.

Termin wykonania zalecenia: 31.12.2022 r.; w przypadku zespołów, do których kolejne dopływy zostaną przejęte w 2022 r., łącznie z nowymi dopływami.

2. Oznaczenie zespołów archiwalnych, o których mowa w pkt. 1, symbolem A i B lub B, stosownie do ich stanu opracowania.

Termin wykonania zalecenia: 31.03.2022 r., o ile wcześniej nie zostaną zatwierdzone kompletne elektroniczne inwentarze archiwalne.

3. Skorygowanie opisów zespołów archiwalnych i jednostek archiwalnych w Zintegrowanym Systemie Informacji Archiwalnej ZoSIA, w których uchybienia i rozbieżności wskazane zostały w protokole kontroli oraz w analogicznych przypadkach innych zespołów archiwalnych.

Termin wykonania zalecenia: 31.03.2022 r.

4. Skorygowanie haseł indeksowych „Szpital” i „Stare Miasto”, poprzez poprzedzenie ich nazwą miejscową Kalisz, tzn. „Kalisz - szpital” i „Kalisz - Stare Miasto”.

Termin wykonania zalecenia: 31.03.2022 r.

Proszę o bieżące informowanie o wykonywaniu powyższych zaleceń pokontrolnych.

Pouczenie:

Stosownie do art. 21c. ust 4. ustawy o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach Dyrektorowi Archiwum przysługuje prawo do zgłoszenia pisemnych umotywowanych zastrzeżeń do oceny i zaleceń zawartych w wystąpieniu pokontrolnym oraz złożenia dodatkowych wyjaśnień i przedstawienia dodatkowej dokumentacji; zastrzeżenia zgłasza się pisemnie w terminie 21 dni od dnia otrzymania wystąpienia pokontrolnego.

dr Paweł Pietrzyk

al

